

Slovenski Gospodar.

List ljudstvu v poduk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s portnom vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 2 gl. 50 kr., za pol leta 1 gl. 30 kr., za četrt leta 65 kr. — Naročnina se pošilja upravnistvu v tiskarno sv. Cirila, koroške ulice št. 5. — Določniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Pokazni listi dobó se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr. Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oglašila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat, po 5 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Skrbimo za oliko našega ljudstva!

Slovenski narod ima v resnici težaven položaj. Maloštevilen in ubog je tako, da se ne more razvijati, kakor bi bilo želeti in kakor se razvijajo sosedni narodi. Česa pa je treba, da bode naše ljudstvo bolj omikano in zavedno? Naše dobro ljudstvo mora več brati, nego bere; prebirati mora posebno razven koristnih knjig naše dobre v katoliško-sloven-kem duhu pisane časnike kar je neobhodno potrebno, ako si hočemo Slovenci zagotoviti in utrditi svoj obstanek ter se povspeti na višjo stopinjo olike in splošnega blagostanja. Zato pa, rodoljubi, podpirajte že obstoječa bralna društva, da bodo mogla uspešno izvrševati svojo vzvišeno nalogo, podučite naše dobro ljudstvo, da ne bo postalo plen brezverstva in lačnega tujstva!

Bralnih društev imamo že precej veliko, toda še vse premalo. Vzlasti jih pogrešamo v Lenarskem okraju, v obeh Mariborskih, v Bistriškem, Kozjanskem, Brežiškem okraju in še marsikje drugod. Neodpušljivo je skoraj, da se tam, kjer je dovolj sposobnih močij za vodstvo, ne ustanovi bralno društvo. Zganite se torej, slovenski možje, ki še vam je mar domača zemlja in domača govorica, ter ustanovite bralna društva posebno tam, kjer nam nevarnost preti. To pa je skoraj povsod. Ko je društvo ustanovljeno, pa je tudi vedno zvesto podpirajte in mu ustvarite trdno katoliško-slovensko podlago, kar posebno povdarjam, da bo tako ljudstvu v duševno in telesno korist.

Kjer se pa bralno društvo ne more ustanoviti, pa se naj osnuje knjižnica za ljudstvo. Premožnejši Slovenci naj za to nekaj žrtvujejo v denarju in v knjigah. Dokler se ne ustanovi bralno društvo, more knjižnica, za katere vodstvo treba le jedne osebe, kaj dobro služiti. Bratje Čehi v Šleziji, katerim se ravno tako slabo godi, kakor nam južno-štajarskim Slovencem, osnovali so si celó posebno društvo za ustanavljanje knjižnic po Šleziji. Društvo obstoji se le dve leti in je ustanovilo že čez 40 knjižnic, ki vsaka ima najmanj 80 knjig, katerih število pa se leto za letom množi. Društvo dobiva od vseh strani češke domovine obilo darov v denarju in knjigah. Pa tudi na Češkem in Moravskem pridno ustanavljajo knjižnice.

Zakaj ne bi tudi mi Slovenci delali tako? Snujmo torej pridno tudi slovenske knjižnice! Istotako je želeti, da se osnuje tudi pri nas slično društvo, nekaka zveza vseh bralnih društev, ki bi podpiralo pa tudi pomagalo ustanavljati bralna društva in knjižnice. Rodoljubi, predvarite ta predlog! Prej ne bo miru pri nas, dokler ne bo imel vsak kraj svoje narodne trdnjave t. j. bralnega društva ali pa dobre knjižnice.

Da imamo Slovenci nekoliko več stalnega navdušenja za domorodno delo, koliko bi se lahko vzboljšalo.

Toda silno smo zaspani in brez vsake odločnosti. Mogoč bi v tem oziru navesti na stotine vzgledov, krajev in odličnih oseb. Pred 20., 30. leti bil se je marsikateri kraj, pa tudi nekaj trgov v naših rokah, marsikje je bilo ljudstvo že jako zavedno, kjer sedaj vlada nemškutarstvo in skrajna zaspanost. In kdo je temu kriv? Mi sami! Zato, slovenski rodoljubi vseh stanov, vzdramite se ter se poprimite narodnega dela! Vsak Slovenec se hudo pregreši na svojem narodu, ki dandanes ne stori svoje rodoljubne dolžnosti, ko nam vedno bolj preti nevarnost v verskem in narodnem oziru.

..... Ne dremajmo zaspani,
Sovražnim narodom prodani!

C.

Gimnazija v Celju.

(Govor poslanca Mih. Vošnjaka v drž. zboru dne 6. aprila 1894.)
(Konec.)

Če bode pa visoka učna uprava spoznala to potrebo, kakor jaz pričakujem, tedaj bi jo nekaj prosil, da se pri izbiranju prostora za novo gimnazijsko poslopje ozira na celjske krajevne razmere. Kakor se govori, se od neke strani kot stavbišče za novo gimnazijo priporoča neki prostor, ki po mojem mnenju ni pripraven za tako zgradbo in sicer zaradi tega ne, ker je blizu kolodvora, kateri napravlja pri izvrševanju železniške službe mnogo šuma in ropota, in bode šum še večji, ko se napravi še zveza iz Zeltwega v Celje. Ne gledé na dim, katerega pouzroča škalski premog, še kolodvorski šum ni pravo svojstvo za stavbišče za dotično poslopje. Visoka učna uprava naj le nepristransko postopa pri izbiranju stavbišča za novo gimnazijo. Po mojem mnenju je sedaj v Celju še dovolj stavbišč v popolnoma mirnih delih mesta, ki imajo zdravo lego in oni mir, katerega vsaka šola brezpogojno potrebuje v bližini. Če se bode zidalo novo gimnazijsko poslopje, je naravno, da se bode tudi moralo gledati, da se napravijo prostori za paralelke. Toliko o zidanju novega gimnazijskega poslopja v Celju, pri čemer bi pa še jeden pot nujno naprosil učno upravo, da v letni proračun postavi primerno svoto, da bode takoj mogoče začeti zidati poslopje.

Še neko drugo vprašanje je, gospoda moja, ki se tiče celjske gimnazije in ki je po mojih mislih največ krivo, da se ne pomanjšajo nasprotja ne le na gimnaziji, temveč tudi v onih krogih prebivalstva, ki so pri tem udeleženi — to so imenovanja profesorjev. Dazakaj pa ne skrbí učna uprava za to, da bi se v olajšavo poduka nastavile učne moči, ki bi bile zmožne obeh deželnih jezikov, ko je večina učencev slovenska, kakor sem poprej s številkami dokazal? Le poglejte današnje profesorje v Celju. Samo veroučitelj in dva druga profesorja znata